

фактичних ресурсовитрат, перш за все, у натуральному виразі, оскільки різні ціни відбивають не лише відмінності матеріально-речового вмісту, якісних параметрів засобів виробництва, а значною мірою, кон'юнктурні, політичні та інші, як правило суб'єктивні процеси.

Для того, щоб більш ефективно і раціонально використовувати ресурси у виробництві потрібно на підприємствах розробляти і реалізовувати стратегії зниження собівартості продукції, що дасть змогу підприємству досягти зниження витрат ресурсів на виробництво продукції.

При розробці заходів щодо розробки та реалізації обраної стратегії необхідно:

– встановити пріоритети серед адміністративних задач (розподіл ресурсів, встановлення організаційних відносин, створення допоміжних систем);

– встановити відповідність між обраною стратегією і внутрішніми організаційними процесами (структура, система мотивації та стимулювання, норми та правила поведінки, цінності та вірування, кваліфікація працівників та менеджерів тощо);

– зробити вибір і привести у відповідність до обраної стратегії стиль лідерства і підходи до керування організацією.

Мета раціоналізації ресурсоспоживання повинна відповідати наступним вимогам: визначеність; чіткість; досяжність; відповідність цілям вищого порядку.

До ресурсозбереження слід підходити, як до складної науково-технічної проблеми, що має певні кількісні та якісні параметри, комплексний характер виникнення, певне співвідношення внутрішнього і зовнішнього чинників механізму зародження, альтернативні способи вирішення, наявні матеріально-технічні можливості практичного вирішення.

Резервами підвищення енергетичної ефективності можна вважати невикористані, притаманні даному поєднанню різних виробничих чинників — рівень запровадження інновацій, можливості удосконалення процесів використання ресурсів, покращення кінцевих результатів виробництва за рахунок чинників, які сприяють підвищенню енерговіддачі, усуненню негативного впливу тих чинників, що заважають раціональному використанню ресурсів. Це заходи, реалізація яких дозволяє забезпечувати випереджувальні темпи зростання виробництва харчової продукції порівняно з зростаючими ресурсовитратами, зменшити витрати ресурсів, не погіршуючи якості харчової продукції.

Інколи резерви підвищення енергетичної ефективності виробництва ототожнюються з можливим заощадженням енергоресурсів. Але не кожна можливість заощадити енергію у процесі виробництва є резервом.

За характером і змістом з'ясування резерви енергозбереження бувають:

– техніко-технологічні (удосконалення конструкції технічних засобів, технології виробництва, залучення альтернативних джерел енергоресурсів);

– організаційно-економічні (ліквідація непродуктивних витрат енергоресурсів, удосконалення господарського механізму);

– соціально-психологічні (це резерви, пов'язані з піднесенням рівня технічної культури персоналу, його кваліфікації, мотивації енергозаощадження працівників в процесі праці).

Окремо потрібно розглянути енергетичні ресурси. По-перше, це пов'язано з тим, що для економіки України та для кожного підприємства вони є обмежуючим чинником і їхнє забезпечення та використання пов'язані з певними труднощами. По-друге, енергія відіграє роль знаряддя праці, безпосередньо впливаючи на предмет праці, перетворюючи його в кінцеву продукцію. Тому є необхідність у ретельному дослідженні енергоємності виробництва з метою складення оптимального енергетичного бюджету у межах існуючих обмежень та проведення страхувальних заходів.

10. СПЕЦИФІКА РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) ДОХОДІВ В МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ З ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

О.О. Куришко

Українська академія банківської справи Національного банку України

В процесі організації заходів щодо запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, важливим є питання самого поняття «легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом», оскільки від трактування даного поняття залежить сукупність операцій, що будуть підпадати під фінансовий моніторинг, а методологія контролюючих органів міжнародних організацій та України не дають однозначне трактування даного поняття. Виявлення «відмивання» доходів, що мають незаконне походження, ускладнюється ще й тим, що досі не існує єдиного тлумачення поняття «відмивання доходів».

Віденська конвенція ООН від 19 грудня 1988 р. (ст. 6) «відмивання» грошей визначає як «умисне приховування дійсної природи, джерела, розміщення або володіння прибутком від протизаконного обороту, включаючи рух чи конверсію доходів, які були одержані в результаті законних дій». Хоча у Віденській конвенції ще не використовувався сам термін «відмивання доходів», однак був наведений перелік таких дій і розкривався їх зміст, також передбачалась криміналізація відповідних дій стосовно доходів, отриманих від незаконного обігу наркотиків.

На Конгресі ООН у Гавані (1990 р.) рекомендовано взяти за базове таке визначення процесу «відмивання» доходів: «перетворення або передача власності, якщо при цьому відомо, що така власність виникла внаслідок злочинів з метою приховування або маскування незаконного походження власності або надання допомоги будь-якій особі, яка бере участь у вчиненні такого злочину або злочинів із тим, щоб уникнути правових наслідків таких дій; приховування або маскування справжнього характеру, джерела, місцезнаходження розташування, переміщення прав стосовно власності або права власності, якщо відомо, що така власність виникла

внаслідок злочинів; придбання, володіння або використання власності, якщо на момент одержання відомо, що вона виникла внаслідок акту участі в такому злочині».

Конвенція Ради Європи 1990 р. «Про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів одержаних злочинним шляхом» визначає, що «відмивання грошей — це процес такого маніпулювання протизаконно одержаними коштами (насамперед готівкою), при якому ці кошти набувають цілком законного вигляду».

Відповідно до пункту 1 статті 2 Міжнародної конвенції про боротьбу з фінансуванням тероризму від 9 грудня 1999 р. визначено, що злочином є надання будь-якою особою будь-якими методами, прямо чи непрямо, незаконно та навмисно, коштів або здійснення їх збору з наміром, щоб вони використовувались, або при усвідомленні того, що вони будуть використані, повністю або частково, для здійснення будь-якого діяння, що є злочином.

Формулювання статті 6 Парламентської конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 р. в основному відтворюють відповідні положення Віденської конвенції, розповсюджуючи їх дію на відмивання доходів від усіх серйозних злочинів.

В Конвенції ООН проти корупції 2003 р. визначено «доходи від злочину» — будь-яке майно, придбане або отримане безпосередньо чи опосередковано в результаті вчинення будь-якого злочину

Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» визначає, що легалізація (відмивання) доходів — вчинення дій з метою надання правомірного вигляду володінню, користуванню або розпорядженню доходами або дій, спрямованих на приховування джерел походження таких доходів.

Дане узагальнення позицій щодо трактування поняття «легалізація (відмивання) доходів» дають змогу визначити найбільш поширені в світовій практиці розуміння легалізації доходів як об'єкту фінансового моніторингу.

11. СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЖИТЛОВОГО ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

А.В. Кушнір

Іпотека як форма застави є надійним механізмом забезпечення повернення кредитів. У світі до сих пір немає універсальної моделі іпотечного кредитування, але його розвиток дав можливість вирішити в цілому житлову проблему.

Проблема забезпечення громадян житлом є надзвичайно гострою для України, так як у зв'язку з кризою 2009 року у забудовників немає власних оборотних коштів, які б дозволили, як і раніше розпочинати проекти і доводити їх до стану експлуатації.

Великий обсяг потенційного попиту на житло формують незначний розмір житла, високий рівень його фізичного і морального зносу, відсутність власного житла і, як наслідок, високий рівень невдоволення населення власними житловими умовами. При цьому рівень платоспроможності населення залишається низьким, сукупні доходи в перерахунку на одного члена сім'ї на місяць менше за прожитковий мінімум. Низькі доходи зумовлюють низькі витрати, перш за все, інвестиційного характеру і на заощадження.

На первинному ринку після багаторічного спаду в галузі житлового будівництва простежується тенденція до певного збільшення обсягів введення житла в експлуатацію, що є позитивним явищем виходу з кризового стану держави. Тим не менш, перспектива збільшити пропозицію житла і призупинити зростання цін можлива в основному за рахунок приватних коштів, які за цей період збільшуються, але їх обсяги для прискороного розвитку будівництва житла недостатні.

Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що впровадження іпотечного кредитування житлового будівництва та удосконалення його механізму є необхідним.

Враховуючи певне погиршення в цій сфері, при визначенні перспектив іпотеки слід виходити з того, що в основі розвитку іпотечної фінансової системи лежить масова видача кредитів на першому рівні (на рівні первинних іпотечних кредиторів) з подальшим випуском під заставу цих кредитів іпотечних зобов'язань (іпотечних облігацій).

Схеми іпотечного кредитування в Україні сформовані на основі світового досвіду шляхом об'єднання елементів американського (класичного) і європейського (німецького) зразків, але модифіковані в специфічних національних умовах. Для іпотеки в Україні характерним є дефіцит фінансових ресурсів і, як наслідок, високі кредитні ставки, короткий термін кредитування, великий обсяг початкового внеску, умова наявності позитивної кредитної історії тощо.

Для успішного вирішення проблем та забезпечення подальшого ефективного розвитку іпотечного кредитування в Україні необхідно обрати оптимальні шляхи їх вирішення, а саме:

- розширити доступ населення до довгострокових кредитів за рахунок певних пільг і субсидювання деяких категорій громадян за кредитними процентними ставками;
- стимулювати фінансово-кредитні установи в напрямку збільшення інвестицій у житлову сферу економіки, яка здійснюється як по лінії кредитора, так і по лінії інвестора шляхом державних гарантій та надання пільг;
- оптимізувати функціонування спеціального державного органу, який буде забезпечувати управління ризиками житлового іпотечного капіталу.

Таким чином, завдяки ретельному відпрацюванню необхідних заходів, можна буде значною мірою визначити інтенсивність виходу з кризового становища і поліпшити спрямованість розвитку ринку іпотечного житлового кредитування в Україні.